یادداشت

فریب آماری در حوزه آسیب‌های روانی اجتماعی

دکتر فرید براتی‌سده . روان‌شناس

● در مباحث آماری مفهومی وجود دارد به نام «فریب یا جعل آماری». منظور از این اصطلاح کاربست نادرست ارقام و آمارها و استفاده از داده‌های خام آماری برای ارائه ناصحیح واقعیت‌ها و به قصد استفاده‌های خاص است. دراین‌باره براساس داده‌های خام یا ناقص یا مبتنی بر نمودارهای سودار و دارای تورم نتیجه‌گیری‌های خاصی مطابق با منافع و اهداف فرد یا افراد صورت می‌گیرد. در یکی، دو هفته اخیر تعدادی از مدیران و مقامات دستگاه‌های مسئول در حوزه آسیب‌های روانی- اجتماعی درباره طلاق و کاهش آن یا به‌اصطلاح بعضی از آنان کاهش سرعت رشد آن حرف‌هایی گفته‌اند که می‌توان این اظهارات را مصداقی از این اصطلاح دانست. براساس این گفته‌ها با مقایسه آمار طلاق در سال ۹۳ با ۹۴ ادعا شده که طلاق کاهش یافته یا سرعت رشد آن متوقف شده است! ! براساس این ادعا، چون رقم خام تعداد طلاق‌ها در سال ۱۳۹۴ با سال پیش از آن تقریبا برابر شده، چنین ادعایی مطرح شده است. اگر از این نکته بگذریم که ظاهرا درباره طلاق توافقی و مراجعه زوج‌ها برای چنین طلاقی قرار بر این است که تا جای ممکن به سهولت صیغه طلاق جاری نشود و این خود روند طلاق را کندتر کرده؛ به‌این‌ترتیب آمار طلاق‌ها کم‌شمار شده است؛ اما واقعیت آن است که این ادعا با نگاهی به اصلی‌ترین شاخص علمی در بررسی طلاق نیز همخوانی ندارد. توضیح آنکه در منابع علمی و در بررسی طلاق صرف پرداخت به داده‌های خامی مانند تعداد مطلق طلاق‌های صورت‌گرفته شاخص فزونی یا کاهش آن نیست؛ بلکه این میزان طلاق است که اهمیت دارد؛ به بیان دیگر شاخص اصلی میزان یادشده یعنی نسبت طلاق به ازدواج می‌تواند بر کاهش طلاق‌ها در کشور دلالت کند. آیا این شاخص در سال‌های اخیر کاهش یافته است؟ طبق آمار اعلامی در سایت سازمان ثبت احوال کشور، آمار طلاق و ازدواج ثبت‌شده در کشور در سال‌های ۱۳۹۲ تا پایان سال ۹۴ به تفکیک سالانه و نیز نسبت طلاق به ازدواج در سه بازه زمانی مدنظر (به‌عنوان معرف میزان طلاق) به شرح جدول زیر است:

سال	تعداد ازدواج	تعداد طلاق	نسبت طلاق به ازدواج
۱۳۹۲	۷۷۴۵۱۳	۱۵۵۳۶۹	٪۲۰
۱۳۹۳	۷۲۴۳۲۴	۱۶۳۵۶۹	٪۵/۲۲
۱۳۹۴	۶۸۵۳۵۲	۱۶۳۷۶۵	٪۸/۲۳

براساس داده‌های جدول ملاحظه می‌شود که متأسفانه میزان طلاق یا همان نسبت طلاق به ازدواج در کشور در این سال‌ها (چه در سرعت و چه در نسبت) نه‌تنها کاهش نداشته که همواره با رشد همراه بوده است (تفاوت میزان در دو سال ادعا شده، ۱.۳ درصد است که در پدیده‌های حیاتی انسانی مانند طلاق نسبت کمی تلقی نمی‌شود). اما این پرسش مطرح است که چرا چنین ادعایی مطرح شده است؟ به نظر می‌رسد صرف‌نظر از اغراض خاص که البته تازگی هم ندارد و همیشه برخی آن را دنبال کرده‌اند (فراموش نکرده‌ایم که چند سال قبل یکی از مسئولان وقت حتی ادعا کرد که طلاق کاهشی نزدیک به ۱۰ درصد داشته است!!!) یک دلیل دیگر را می‌توان بی‌توجهی به جنبه‌های علمی در این حوزه دانست؛ موضوعی که نشان می‌دهد همچنان و هنوز هم برخلاف ادعاها به شکلی جدی و علمی، سامانمند و برنامه‌ریزی‌شده به آسیب‌های روانی-اجتماعی پرداخته نشده است.

بعد از یک سال دوباره بازار دارویی با کمبود داروهای تزریقی ملتهب شد

سرم نیست چون صادر می‌کنیم

شهرزاد همتی: بعد از گذشت یک سال از زمانی که خبرهایی مبنی بر کمبود سرم تزریقی منتشر شد، باز هم بازار دارویی کشور از سرم‌های ساده تزریقی خالی شده است. بعد از مراجعه به چند داروخانه شبانه‌روزی و بیمارستان، خبرهایی که مبنی بر کم‌شدن مجدد سرم به دستمان می‌رسید، تأیید شد.

این معضل تازه نیست؛ کمبود برخی از داروها با وجود تکذیبیه‌های مداوم آن‌قدر به مدیران بیمارستان‌ها فشار آورده که برای تهیه سرم ساده نمکی نرمال سالین مجبور شوند مبلغی دو برابری بپردازند و سرم آلمانی تهیه کنند. آنها می‌گویند هرچند به ما می‌گویند خط‌های تولید دارو، سرم تولید می‌کنند، اما ما هیچ‌وقت نفهمیدیم این سرم‌ها از کجا سر در می‌آورند.

یکی از دغدغه‌های یک‌ساله اخیر درباره کمبودها، به کمبود سرم قندی-نمکی برمی‌گردد، اما ماجرای کمبود آن مربوط به دیروز و امروز نیست، سال گذشته کمبود سرمی که دو هزار تومان قیمت داشت، خبر بسیاری از رسانه‌ها شد. افراد زیادی که بعد از مشکلاتی از قبیل مسمومیت برای درمان به بیمارستان‌ها رفته بودند و برای برداشتن اولین قدم درمانی‌شان به سرم نیاز داشتند، با یک مشکل تازه مواجه شدند؛ سرم نیست... . رضایی، مدیر انبار دارویی یکی از بیمارستان‌های دولتی تهران به «شرق» می‌گوید: «انبارها از سرم خالی است، ما مجبوریم به صورت روزانه سرم بگیریم. مثلا سهمیه روزانه ما برای سرم چیزی حدود ۵۰۰ عدد است که بسیار کم است. در داروخانه‌ها هم که اصلا اثری از سرم نیست». مسعود باوری، پزشک یکی از بیمارستان‌های تهران نیز درباره کمبود سرم به «شرق» می‌گوید: «دوباره مثل سال گذشته، از حدود یک ماه پیش، ما متوجه کمبود سرم‌های تزریقی در بیمارستان شدیم. بیماران به اورژانس بیمارستان مراجعه می‌کردند یا از اتاق عمل خارج می‌شدند، اما سرمی نبود که به آنها تزریق شود. البته بهتر است که از سرم‌های خاص هم صحبتی نکنم. یعنی واقعا معضل خنده‌داری شده، سرمی که طرز تهیه آن بسیار ساده است را ما نداریم و مجبوریم از مشابه آلمانی آن با دو، سه برابر قیمت استفاده کنیم».

البته این ماجرا درباره شهرستان‌ها نیز صدق می‌کند؛ در تماس با بیمارستان‌های استان‌های کرمان، قم و کرمانشاه هم می‌توان به این نتیجه رسید که انبار دارویی بیمارستان‌ها از سرم خالی است.

این خبر را در ابتدا رئیس یکی از بیمارستان‌های دولتی تهران به «شرق» داد؛ او که نمی‌خواست نامش در گزارش «شرق» آورده شود، دراین‌باره می‌گوید: «این مسئله گریبان‌گیر داروخانه‌های بیمارستان‌ها و خود بیمارستان‌ها شده. چند ماه و شاید حدود یک‌سالی می‌شود که هرازگاهی خبری از سرم نیست. یعنی یک‌مرتبه کل بازار دارویی از سرم خالی می‌شود. انگار بازار دارویی ما در یک سال گذشته عادت کرده با کم‌و زیاد سرم روبه‌رو شود. چند وقت پیش هم اعلام شد که یکی از خطوط سرم‌سازی کشور که متعلق به داروپخش بود، خط تولید خود را متوقف کرده و نمی‌دانم دوباره شروع به کار کرده یا نه. بیشترین سرمی که درحال‌حاضر در بازار کم است، سرم‌های نمکی نرمال سالین و هاف‌سالین است و کار به جایی رسیده که الان سرم نیم‌لیتری نرمال سالین را وارد می‌کنند. ولی خب کارخانه‌های سرم‌سازی به ما می‌گویند ما ۲۴ساعته در حال تولید سرم هستیم و اگر این‌طور باشد سؤال اصلی این است که این سرم‌ها کجا می‌روند. ما خودمان تابه‌حال در بیمارستانمان برای گرفتن سرم خارجی مقاومت کرده‌ایم، اما بیمارستان‌های زیادی هستند که مجبور شدند سرم‌های خارجی بگیرند». وی درباره دلیل مقاومت بیمارستان‌ها در برابر گرفتن سرم‌های خارجی می‌گوید: «این سرم‌ها اختلاف قیمت دارند و همین‌طور تحت پوشش بیمه نیستند و

این اختلاف قیمت‌ها را باید از جیب بیمارستان یا مریض جبران کرد، این در حالی است که معمولا از بیمار پول سرم گرفته نمی‌شود. یعنی این وسط یک یارانه مصرفی از مریض گرفته شود. از آن طرف اصلا جالب نیست که وقتی کشور خودتان سرم تولید می‌کند و تولید آن بسیار ساده است، شما برای تهیه سرم مجبور باشید از نوع خارجی و گران‌تر آن استفاده کنید. این میان مسائل زیادی وجود دارد؛ از یک طرف سرم نیست، از یک طرف کارخانه‌ها می‌گویند ما سرم تولید می‌کنیم و از یک طرف هم برخی از کارخانه‌ها سرم را به شرطی در اختیار شما قرار می‌دهند که داروی دیگری هم از آنها بخرید». این پزشک با اشاره به اینکه شرکت داروپخش بزرگ‌ترین تولیدکننده سرم در کشور است، تأکید می‌کند: «اما حالا گفته می‌شود داروپخش تولید خود را به نصف کاهش داده است. این مسئله اصلا جالب نیست؛ کشوری که ادعا می‌کند در تولید دارو حرف اول را می‌زند، سرم آلمانی به کشور وارد کند. از یک طرف ما ادعا می‌کنیم داروی ضدسرطان تولید می‌کنیم، اما از تهیه سرم نرمال سالین که در هر صد سی‌سی آن ۹ گرم نمک است و ساختن آن فقط آب مقطر، نمک و گذراندن مراحل استریل می‌خواهد، عاجز هستیم. جالب این است که سرم شست‌وشو در داروخانه‌ها وجود دارد و فقط سرم تزریقی نیست. تفاوت این دو سرم هم در آن است که از سرم تزریقی فراورده‌هایی که باعث تب است گرفته می‌شود و انگار کارخانه‌های ما فقط این مشکل را دارند که مرحله آخر تزریق سرم شست‌وشو به سرم تزریقی را انجام دهند. الان تقریبا در کشور قحطی سرم هاف سالین آمده».

غلامی، رئیس داروخانه ۱۳ آبان از دلایل کمبود سرم در کشور اظهار بی‌اطلاعی می‌کند و به «شرق» می‌گوید: «سال گذشته هم این مشکل وجود داشت، یعنی مدت زیادی است که ما نمی‌توانیم اطلاعات به راحتی سرم تهیه کنیم. من هم درخصوص دلایل کمبود سرم به اندازه شماست. الان حدود یک سال است که با تهیه و توزیع سرم مشکل داریم. من هم مثل شما فقط می‌دانم میزان توزیع سرم به‌شدت پایین آمده. الان هم ما سرم را با مشکل تهیه می‌کنیم. به‌طورکلی هم این‌طور نیست که بگویم الان بدون سرم مانده‌ایم و اگر کسی نسخه بیاورد، سرم در اختیارش قرار می‌دهیم؛ اما در تهیه آن مشقت زیادی داریم». دکتر روح‌الله ولیان، پزشک داروساز، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: «در تابستان معمولا مصرف سرم بالاتر است و شاید یکی از دلایل اصلی کم‌شدن میزان سرم در بازار همین باشد؛ چون ما با این مشکل در تابستان‌ها بیشتر از زمستان مواجه هستیم. البته درست است که ما مصرف بی رویه دارو و سرم را هم در بیمارستان‌ها داریم و گاهی خارج از حد لازم سرم در فصل تابستان معمولا مصرف سرم بالا می‌رود. کارخانه‌ها اصولی دارند که براساس آن در مقطعی دست به تعمیرات زده و استانداردسازی می‌کنند؛ درواقع به خاطر رعایت‌کردن اصول تولید، کارخانجات در مقطعی از زمان تولیدات خود را قطع می‌کنند. یکی از دلایل کمبود می‌تواند این باشد».

دکتر جنیدی، مدیر روابط عمومی انجمن داروسازان با تأیید کمبود سرم تزریقی در بازار به «شرق» می‌گوید: «از سال گذشته برای به‌روز کردن و تغییراتی که در یکی از خطوط تولید سرم وجود داشت و در یکی از کارخانه‌های معتبر داروی ایران صورت گرفت، یکی از خطوط تولید سرم کشور ما دچار توقف شد؛ اما مطلبی که وجود دارد، این است که در سال‌های مختلف خط‌های تولید ما کار می‌کردند و طبیعتا ما یک‌سری قراردادهای صادرات برای کشورهای دیگر، به‌ویژه کشورهای همسایه درباره ارسال سرم داشتیم و این قراردادها هنوز به قوت خود باقی است. بعد از توقف خط تولید یکی از کارخانه‌ها، ما یکی از خطوطی را که می‌توانست به تنهایی بازار را اشباع کند، از دست دادیم؛ حتی بالارفتن ۱۰درصدی سرم در مراکز درمانی کشور می‌تواند باعث نیاز کاذب در کشور هم بشود و طبیعتا نگرانی‌هایی که در بازار ملتهب ایجاد می‌شود، در بعضی مواقع ما اگر چندین برابر نیاز معمول هم تولید بکنیم، به دلیل نیاز کاذب تقاضای بیشتری وجود خواهد داشت». وی تصریح کرد: «اما به نظر می‌رسد درحال‌حاضر مشکل ما فقط کمبود سرم نیست. ما در سال‌های قبل هم این نگرانی را اعلام می‌کردیم که خطوط تولید داروهای ایرانی و کارخانجات داروسازی در کشور نیاز به تغییرات، بهینه‌شدن و به‌روزشدن را دارند، تا بتوانند در مقایسه با تولیدات داروهای خارجی رقابت خوب داشته باشند و هزینه‌هایشان کاهش یابد. به نظر می‌رسد این اتفاق نیفتاده و درباره یکی از خطوط تولید سرم فقط اتفاق افتاد. یکی از نگرانی‌های ما در رسیدگی به صنایع دارویی بحث به‌روزشدن و کارآمدی به‌روز شرکت‌ها بود تا بتوانیم خط تولید را در شرایط خوبی نگه داریم و با تکنیک داروسازی روز دنیا پیش برویم و هماهنگی داشته باشیم؛ اما این اتفاق نیفتاد». وی در ادامه تصریح کرد: «مشکل را این‌گونه خلاصه کنم، با توجه به تغییر در خطوط تولید دارویی کشور و تبدیل خطوط به خط‌های امروزی و قراردادهای صادراتی‌ای که داشتیم، این مشکلات پیش آمده است». جنیدی در ادامه تصریح کرد: «مطلب دوم مصرف غیرمعمول و بی‌توجهی به نسخه‌نویسی علمی در کشور است؛ چون در بسیاری از مراکز درمانی، تزریق سرم برای بیماران سرپایی تجویز می‌شود که در کشورهای پیشرفته سرم تزریقی فقط برای بیماران بستری تجویز می‌شود؛ اما در کشور ما به دلایل متعدد و شرایط نظام سلامت، برای بیماران سرپایی نیز سرم تزریقی نسخه می‌شود. این مسائل و نبودن خط درست در نظام سلامت باعث مصرف غیرمعمول سرم در کشور شده است. البته درخواست خود مردم در بسیاری از بیماری‌ها نسخه تزریقی است و اصرار بیمار باعث نسخه‌کردن پزشک می‌شود». مدیر روابط‌عمومی داروسازان خاطرنشان می‌کند تدبیر وزارت بهداشت برای حل مشکل ارسال سرم به مراکز درمانی و داروخانه‌های خاص بود تا با مقدار موجود شرایط را ثابت نگه دارند تا بیماران نیازمند دچار مشکل نشوند. تأکید پزشکان درباره صادرات سرم‌ها این سؤال را به ذهن متبادر می‌کند که در شرایطی که در خود کشور به دلیل کمبود سرم، از سرم‌های خارجی با دو برابر قیمت استفاده می‌شود، اصرار بر تمدید و فسخ‌نکردن قراردادها چیست؟ در شرایطی بیماران با نسخه ۱۰تایی برای تهیه سرم به داروخانه‌ها مراجعه می‌کنند و تنها سه سرم تحویل می‌گیرند، راه‌حل توزیع قطره‌چکانی دارو و مشکلی را که دو سال است حل نشده حل می‌کند یا باید منتظر ورود سرم‌های آلمانی و قبضه‌کردن بازار داروی ایران به وسیله آنها بود؟

گزارش

بازگشت به پداگوژی

مهدی بهلولی . آموزگار و کنشگر صنفی

● در آموزش ما، گویی گمشده‌ای مهم وجود دارد که با هزار زرق‌وبرق و نمودار و شاخص آماری هم نمی‌توان جای آن را پر کرد و کاری کرد که کسی سراغش را نگیرد. از زمانی که آموزگار، تبدیل به «تکنیسین یا ماشین آموزش» شد، چیز مهمی از آموزش ما رخت بربست و رفت و همین است که تبلیغات مدرسه‌های آنچنانی منطقه‌های بالای پایتخت و شهرهای بزرگ، چنگی به دل نمی‌زنند و آدمی احساس می‌کند که این مدرسه‌ها، آموزش اصیلی ارائه نمی‌دهند. آن سوی کلاس‌های هوشمند و کلاس‌های کنکور و آمارهای گوناگون راست یا دروغ قبولی در این یا آن دانشگاه، چیز دیگری باید باشد که نیست. برخی افراد آن را «روح آموزش» می‌نامند و برخی دیگر «کنش تربیتی» یا «هنر تربیت». پرفسور محمدرضا سرکارآرانی، استاد ایرانی دانشگاه ناگویای ژاپن، چندی‌پیش و به مناسبت هفته معلم، یادداشت مهمی منتشر کردند با عنوان «بازگشت به پداگوژی». چنین می‌نماید که ایشان گمشده آموزش ما را «پداگوژی» می‌دانند. پداگوژی در فرهنگ علوم انسانی داریوش آشوری به «آموزشگری و آموزش‌شناسی» ترجمه شده و در متن سرکارآرانی گویا چیزی در مایه‌های «هنر آموزشگری» است. گمشده آموزش ما، آن رخدادی شگرف است که باید در کلاس درس و آموزش روی دهد و تأثیر ژرف و ماندگار خود را بر جان و دل شاگرد بنهد. این پدیده، نیاز به آموزگاری شیفته آموزش و روزآمد دارد که افزون بر اینکه به کار خویش عشق می‌ورزد، زبان نوین سخن‌گفتن با دانش‌آموز را می‌شناسد و به حقوق او احترام می‌گذارد و می‌داند در جهان کنونی که دسترسی آزاد به اطلاعات، روزبه‌روز آسان‌تر می‌شود، دانش‌آموز در جست‌وجوی چیزی فراتر از اطلاعات به کلاس درس آمده و اگر می‌خواهد او را علاقه‌مند و باانگیزه در کلاس درس نگه دارد، نیاز به هنر ویژه آموزش و «صحنه‌پردازی یادگیری» دارد. نظام آموزش هم باید امکان پیدایش آموزگار- پداگوگ را فراهم کند. هم باید نیازهای مالی و معیشتی او را برآورده کند و هم اختیارات و امکانات بایسته را از او دریغ نکند و البته می‌توان به خیلی سازه‌های دیگر اشاره کرد که در پیدایش لحظه «پداگوژیک» دست‌اندرکار هستند. اما «بازگشت به پداگوژی» راهکاری است برای حل بسیاری از دشواری‌ها و آسیب‌های اجتماعی - فرهنگی که ما با آن دست‌به‌گریبانیم. آموزش ما، نقش پرورشی خود را از دست داده است. آموزش ما، انسان فرهیخته فرهنگ‌دوست پرورش نمی‌دهد و تنها به کلاس درس و آزمون و کنکور خلاصه شده است. در آموزش ما، از بردن دانش‌آموزان به موزه‌های فرهنگی - هنری خبری نیست و از همین‌روست که آنها دلبسته به تاریخ و هنر و فرهنگ این مرزوبوم بار نمی‌آیند. دانش‌آموز ما تاریخ را عینی نمی‌بیند؛ تنها یک‌سری نام‌ها و سلسله‌ها را ازبر می‌کند و پس از آزمون از یاد می‌برد. آموزش ما، احساس دلبستگی به هویت ملی را درون دانش‌آموز پرورش نمی‌دهد و ازهمین‌روست که با شکاف بزرگ نسل‌ها روبه‌رو هستیم و بزرگ و کوچکمان، در خانواده و مدرسه و جامعه، زبان هم را در نمی‌یابیم. باری، بازگشت به پداگوژی، بازگشت به فرهنگ و سپهر آموزش‌وپرورش کیفی است و می‌تواند پاسخی به بسیاری از پرسش‌ها باشد.

جدول ۲۵۵۹ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- لرزه- بارنامه- واحد شمارش اسب ۲- مساوی در شطرنج- رمانی از نازی صفوی، بانوی نویسنده ادبیات عامه‌پسند ۳- نوعی قایق- دریدن- انباشتگی ۴- نیمه چیزی- پیل الکتریکی- بنیان‌گذار ۵- پایتخت لتونی- دارنده صفت‌های ناپسند- از ایالات آمریکا ۶- نظر مجتهد در احکام شرعی فرعی- پشت‌سرهم- پسوند فاعلی ۷- مرکز گیلان- تبعیدگاه رضاخان- روشن‌ترین ستاره صورت فلکی کشتی ۸- گشاد نیست- کلاه ساده بدون لبه- درگذشت- خدمتکاران ۹- تخمک- از تیم‌های فوتبال اسپانیا- عددی دو رقمی ۱۰- برای نشان‌دادن درد بر زبان می‌آورند- از الفبای انگلیسی- بدون آستر ۱۱- گاز مرداب- مسابقه پایانی- دروغی ۱۲- اسب سرخ- شیرینی سوغات قم- صدای پاره‌شدن کاغذ ۱۳- چراغ خوراک پزی قدیم- پیشوندی معادل میلیون- فصل اول ۱۴- از مبارزان مخالف حکومت پهلوی که از او با عنوان چریک تنهای انقلاب یاد می‌شود- جنبش و حرکت ۱۵- ضایعه سطحی پوست- نوعی زیرانداز- ملاتی ضدرطوبت.

عمودی:

۱- عکس پا!- فتنه‌انگیزی- رفت‌وآمد ۲-گلی درشت و معطر- معرفت- واحد اندازه‌گیری مقاومت الکتریکی ۳- خالکوبی- مکالمه- گرد براق نقاشی به رنگ‌های مختلف ۴- آدم ماشینی- ظاهرسازی‌کردن ۵- باقی‌گذاشتن- ورزشگاه مشهور انگلستان- زین و برگ اسب ۶- موجب فساد- قوی‌جثه- کلام و سخن- رمق آخر ۷- از القاب حضرت فاطمه (س)- قیادت- طرح و الگو ۸- نوعی کباب ایرانی- اثر مشهور آن برونته، نویسنده انگلیسی ۹- گاو یالدار تبت- رفیق راه- رشته‌ای در موسیقی ۱۰- جام جهان‌نما- گرفتاری- ابزار- مفقود ۱۱- حرکات ورزشی رزمی نمایشی- شاخه تازه روییده درخت- از آلات موسیقی ۱۲- دستور کار- آشیانه ۱۳- آزادی- توده عظیم یخ در نواحی قطبی- پس از جولای ۱۴- لقب هریک از پادشاهان اشکانی- مادر- انحراف ۱۵- ظالم- شهری در استان همدان- اثر چربی.

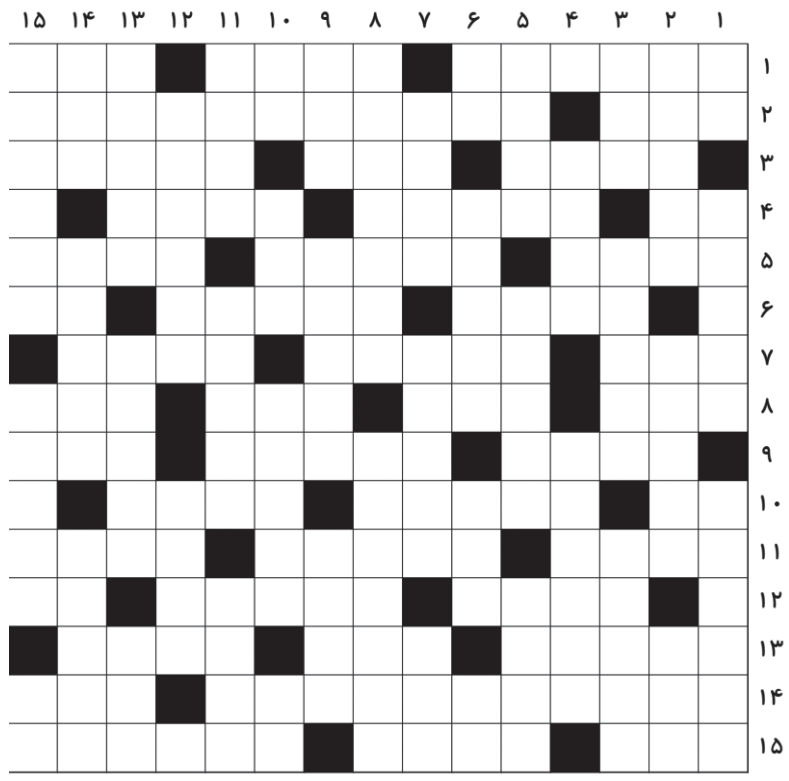

حل سودوکو سخت

۳	۵	۲	۹	۸	۱	۶	۷	۴
۹	۸	۷	۳	۴	۶	۱	۲	۵
۴	۶	۱	۵	۷	۲	۹	۸	۳
۲	۹	۶	۱	۳	۷	۵	۴	۸
۱	۳	۸	۴	۹	۵	۲	۶	۷
۵	۷	۴	۶	۲	۸	۳	۱	۹
۶	۱	۳	۸	۵	۴	۷	۹	۲
۷	۴	۵	۲	۶	۹	۸	۳	۱
۸	۲	۹	۷	۱	۳	۴	۵	۶

حل سودوکو ۱۵۵۵

۵	۷	۲	۹	۱	۶	۸	۳	۴
۳	۶	۹	۸	۷	۴	۱	۵	۲
۸	۴	۱	۲	۵	۳	۶	۷	۹
۱	۹	۴	۳	۶	۲	۵	۸	۷
۶	۸	۳	۷	۹	۵	۲	۴	۱
۲	۵	۷	۱	۴	۸	۹	۶	۳
۹	۱	۶	۴	۸	۷	۳	۲	۵
۷	۲	۵	۶	۳	۹	۴	۱	۸
۴	۳	۸	۵	۲	۱	۷	۹	۶

جدول ۲۵۵۸

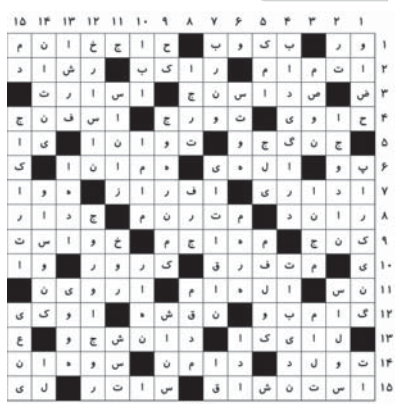

سودوکو سخت ۱۵۵۶

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲	۹	۱	۸					
	۷			۲	۵	۳		
۵			۹		۶	۴		
		۳	۵		۷			
	۵		۴			۶		
۱	۶		۳					
		۹				۲		۷
			۲		۸		۶	
					۴	۸		۱

سودوکو ۱۵۵۶

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۷	۴				۳	۲	۹
۱		۲	۹	۸			۶	۷
	۹			۷		۱		
			۱			۴	۵	
	۴	۸			۲			
۳				۹		۲	۷	۶
۲	۱		۸				۹	
	۶	۷	۳		۵		۴	
		۳	۷	۲		۶		۵